

REFERAT FRA MØTE I LANDSRÅDET 18.–19. MARS 2025

DELTAKERE

Automatisk representasjon (10)

Nr.	Lokallag	Stemmer	Etternavn	Fornavn
D1S	Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo	2332	Skjøstad	Belinda Eikås
D2	Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo	(dag 1)	Falkum	Ingrid Lossius
D47	Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo	(dag 2)	Post-Melby	Julian
D3S	Forskerforbundet ved NTNU	1744	Wallin	Patric
D4	Forskerforbundet ved NTNU	(dag 1)	Villmo	Marte
O71	Forskerforbundet ved NTNU	(dag 2)	Aune	Lisbeth
D5S	Forskerforbundet ved Universitetet i Bergen	1466	Vagstad	Steinar
D6	Forskerforbundet ved Universitetet i Bergen		Wang	Astrid Louise
D7S	Forskerforbundet ved UiT Norges arktiske universitet	1224	Pedersen	Elin Margrete
D8	Forskerforbundet ved UiT Norges arktiske universitet		Riley	Henriette
D9S	Forskerforbundet ved OsloMet - storbyuniversitetet	857	Westergård	Britt-Evy
D10	Forskerforbundet ved OsloMet - storbyuniversitetet		Angen	Arve
D11S	Forskerforbundet ved Høgskolen på Vestlandet	700	Askevold	Gjert Anders
D12S	Forskerforbundet ved Universitetet i Sørøst-Norge	672 (dag 2)	Ødegård	Ansgar
D46S	Forskerforbundet ved Universitetet i Sørøst-Norge	672 (dag 1)	Vindenes	Urd
D13S	Forskerforbundet ved Universitetet i Agder	631	Eikebrokk	Tom Roar
D14S	Forskerforbundet ved NMBU	545	Kjøbli	Lena Marie
D15S	Forskerforbundet ved Universitetet i Stavanger	509	Ghassim	Babak

Arkiv bibliotek og museum (4)

Nr.	Lokallag	Stemmer	Etternavn	Fornavn
D16S	Forskerforbundet ved Nasjonalbiblioteket	1540	Berg	Siv Frøydis
D17	Forskerforbundet ved Arkivverket		Karlsen	Trond Inge
D18	Forskerforbundet ved Riksantikvaren		Rygh	Bjørn-Håkon
D19	Forskerforbundet ved Museum Vest		Gusland	Joakim

Fylkeskommuner og kommuner (1)

Nr.	Lokallag	Stemmer	Etternavn	Fornavn
D20S	Sandnes kommune	(519) forfall		

Helseforetak og sykehus (4)

Nr.	Lokallag	Stemmer	Etternavn	Fornavn
D21S	Forskerforbundet ved Oslo Universitetssykehus	1231	Møllersen	Linda
D22	Forskerforbundet ved Universitetssykehuset Nord-Norge		Östensson	Maria
D23	Forskerforbundet ved Akershus universitetssykehus HF		Haugum	Brita
D24	Forskerforbundet ved Lovisenbergdiakonale sykehus		Randsborg	Karoline

Høgskoler - private (2)

Nr.	Lokallag	Stemmer	Etternavn	Fornavn
D25S	Forskerforbundet ved NLA høgskolen	570	Salvesen	Christian
D26	Forskerforbundet ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning		Bjørgen	Kathrine

Høgskoler - statlige (2)

Nr.	Lokallag	Stemmer	Etternavn	Fornavn
D27S	Forskerforbundet ved Høgskolen i Østfold	593	Knudsen	Ragnar
D28	Forskerforbundet ved Forsvarets høgskole		Byrkjeland	Per

Institutter - offentlige (4)

Nr.	Lokallag	Stemmer	Etternavn	Fornavn
D29S	Forskerforbundet ved Folkehelseinstituttet	1546	Hodne	Kristin
D30	Forskerforbundet ved Havforskningsinstituttet		Handegard	Nils Olav
D31	Forskerforbundet ved Norsk institutt for bioøkonomi		Fløistad	Inger Sundheim
D32	Forskerforbundet ved forsvarrets forskningsinstitutt		Strand	Martin

Institutter - private (3)

Nr.	Lokallag	Stemmer	Etternavn	Fornavn
D33S	Forskerforbundet ved NINA	1170	Sandvik	Hanno
D34	Forskerforbundet ved PRIO - institutt for fredsforskning		Sommerfelt	Tone
D35	Forskerforbundet ved Nordlandsforskning		Lundberg	Aase Kristine

Universiteter og vitenskapelige høgskoler (6)

Nr.	Lokallag	Stemmer	Etternavn	Fornavn
D36S	Forskerforbundet ved Nord universitet	2043	Munkvold	Robin
D37	Forskerforbundet ved Universitetet i Innlandet		Elvsås	Marit
D38	Forskerforbundet ved handelshøgskolen BI		Svendsen	Jon Erik
D39	Forskerforbundet ved VID vitenskapelige høgskole		Fagerlid	Cecilie
D40	Forskerforbundet ved Norges idrettshøgskole		Bjørndal	Christian Thue
D41	Forskerforbundet ved Kunsthøgskolen i Oslo		Bræin	Kirsti

Øvrige virksomheter (4)

Nr.	Lokallag	Stemmer	Etternavn	Fornavn
D42S	Forskerforbundet ved Statped	1313	Johansen	Maria Skjesol
D43	Forskerforbundet ved Forskningsrådet		Turkanovic	Zlata
D44	Forskerforbundet ved Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir)		Utgård	Katrine
D45	Forskerforbundet ved Statsforvalteren i Innlandet		Kragerud	Heidi Marie

Observatør (desisorer)

Nr.	Desisorer	Etternavn	Fornavn
O50	Forskerforbundet ved UiT Norges arktiske universitet	Dahl	Ellen K. Krane
O51	Forskerforbundet ved OsloMet - storbyuniversitetet	Dahlgren	Erik

Observatør (fagpolitiske foreninger)

Nr.	Forening	Etternavn	Fornavn
O52	Forskerforbundets forening for lærerutdanning (FFL)	Schön	Eldbjørg Marie
O53	Forskerforbundets forening for teknisk/administrativt personale (FFTA)	Holbek	Trym
O54	Arkivarforeningen	Gulowsen	Kirsti
O55	Forskerforbundets bibliotekforening (FBF)	Da Silva	Teresa Barbosa
O56	Kliniske ernæringsfysiologers forening tilsluttet Forskerforbundet (KEFF)		
O57	FMK - Forskerforbundet ved museer og kulturminnevern		
O58	Akademisk forum ved UiO	Storm	Johan F.

Observatør (Hovedstyret)

Nr.	Hovedstyret		Etternavn	Fornavn
O60	Forskerforbundet	Leder	Sæther	Steinar A.
O61	Forskerforbundet	Nestleder	Slottemo	Hilde Gunn
O62	Forskerforbundet ved NIFU	Styremedlem	Bergene	Ann Cecilie
O63	Forskerforbundet ved Arkivverket	Styremedlem	Kristiansen	Jo Rune U.
O64	Forskerforbundet ved Høgskolen i Innlandet	Styremedlem	Skogvang	Bente Ovédie
O65	Forskerforbundet ved NTNU	Styremedlem	Talmo	Tord Mjøsund
O66	Forskerforbundet ved UiT Norges arktiske universitet	Styremedlem	Verdure	Hugues
O67	Forskerforbundet ved Universitetet i Sørøst-Norge	1. vara	Burner	Tony
O68	Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo	2. vara	Lilleheil	Cecilie W.
O69	Forskerforbundet ved Kulturdirektoratet	3. vara	Sjøvaag	Ranveig

Observatør (Forskerforbundet student)

Nr.	Forskerforbundet student	Etternavn	Fornavn
O70	Forskerforbundet student	Dimoska	Kristina

Observatør (valgkomitéen)

Nr.	Valgkomitéen	Etternavn	Fornavn
O71	Forskerforbundet ved NTNU	Aune	Lisbeth
O72	Forskerforbundet ved Nasjonalbiblioteket	Kulset	Brynjar
O73	Forskerforbundet ved Handelshøyskolen BI	Svendsen	Jon Erik
O74	Forskerforbundet ved Folkehelseinstituttet	Alver	Kari
O75	Forskerforbundet ved Universitetet i Agder	Eikebrokk	Tom Roar
O76	Forskerforbundet ved Høgskulen på Vestlandet	Hope	Kristin Lofthus

Ordstyrer

Nr.	Ordstyrer	Etternavn	Fornavn
O77	Forskerforbundet ved Nasjonalbiblioteket	Haugen	Trond

DAG 1: TIRSDAG 18. MARS

KONSTITUERING

Organisasjonssjef Joar Flynn Jensen ønsket velkommen.
Landsrådet konstituerte Trond Haugen fra Nasjonalbiblioteket som ordstyrer.

Opprop

Ordstyrer foretok navneopprop.

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Ordstyrer viste til innkalling og utsendt forslag til dagsorden og redegjorde for utsendte og utdelte dokumenter til landsrådsmøtet. Delegatene har forslags- og talerett, observatørene har talerett.

Ordstyrer opplyste om at frist for endringsforslag til uttalelse og forslag til åpen post er ved møtets slutt dag 1 (kl. 17.30).

Til dagsorden: Ingen endring av dagsorden

Vedtak:

Innkalling og dagsorden ble godkjent.

Dagsorden

Dag 1

09.45 **Konstituering**

10.00 **Møte i valgkretsene**

Problemstillinger til diskusjon:

1. Aktuelle saker i valgkretsene
2. Innspill til Medbestemmelsesundersøkelse
3. Politisk uttalelse – innledende diskusjon

11.45 **Lunsj**

12.45 **Tilbakemeldinger fra valgkretsene**

Kort oppsummering fra valgkretsene

Diskusjon rundt bordene

Plenumsdebatt og råd

14.30 **Pause**

14.45 **Kutt og omstilling i kunnskapssektoren**

Innledning ved hovedstyremedlem Tord Mjøsund Talmo

Oppklarende spørsmål

Diskusjon rundt bordene

16.00 **Pause**

16.10 Plenumsdebatt og råd

16.45 **Aktuelle saker fra Forskerforbundet sentralt**

Innledning ved Forskerforbundets leder Steinar A. Sæther

17.30 **Slutt dag én**

(Frist for innlevering av endringsforslag til Politisk uttalelse og forslag til Åpen post)

19.00 **Aperitiff**

19.30 **Middag**

Dag 2

09.00 Trangere akademisk manøvreringsrom

Innledning ved professor Dag Hessen

Spørsmål og debatt

10.00 Pause

10.30 Åpen post

11.30 Lunsj

12.30 Nasjonal sikkerhet og akademisk frihet – videre oppfølging

12.30 Nasjonal trusselvurdering med relevans for akademisk

Innledning ved Vegard Pedersen, kontorsjef i PST

13.00 Geopolitisk spenning og internasjonalt kunnskapssamarbeid

Innledning ved Margrete Søvik, seniorrådgiver i Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

13.30 Diskusjon rundt bordene

14.00 Oppsummering og råd

14.30 Pause

14.50 Politisk uttalelse

Innledning ved redaksjonskomiteen

Innspill og kommentarer

Plenumsdebatt og råd

15.15 Oppsummering av landsrådsmøtet

– valg av AU-LR og ordstyrer for landsrådsmøtet 2026

15.30 Avreise

Godkjenning av forretningsorden

Forretningsorden var sendt ut på forhånd. Det var ingen merknader til forretningsorden.

Dirigenten minnet om åpen post og ba om at saker ble fremmet til dirigentbordet innen klokken 17.30 første møtedag.

Følgende ble foreslått og valgt til redaksjonskomité for den politiske uttalelsen:

- Lena Marie Kjøbli, NMBU
- Inger Sundheim Fløistad, NIBIO
- Robin Munkvold, Nord universitet
- Tone Sommerfelt, PRIO
- Sekretær: Lars Kolltveit, sekretariatet

Følgende ble foreslått og valgt som tellekorps i beredskap i tilfelle teknikken svikter:

- 1 Rita Kvæl
- 2 Brit Helen Hesselberg
- 3 Jon Iddeng

Vedtak:

Forretningsorden ble godkjent.

TILBAKEMELDINGER FRA VALGKRETSENE

Valgkretsene møttes i egne møterom for diskusjon og drøfting.

Valgkretsene ble bedt om å drøfte og gi råd på følgende tema:

1. Hva er de mest aktuelle sakene for lokallag i valgkretsen?
2. Hvilke råd og innspill vil dere gi hovedstyret i tilknytning til dette?

Spørsmål om innspill til medbestemmelsesundersøkelse

3. Hvordan oppleves medbestemmelsen ved din virksomhet?
4. Hvordan bør en ny undersøkelse innrettes, slik at lokallag og tillitsvalgte kan gjøre seg best mulig nytte av resultatene?
5. Hvilke problemstillinger/temaer må inkluderes i en ny undersøkelse, slik at vi får en meningsfylt måling av medbestemmelsen og partssamarbeidet?

Tilbakemelding fra valgkreismøtene til utkastet til politisk uttalelse

6. Er det konkrete endringsforslag knyttet til Hovedstyrets forslag til politisk uttalelse?

Endringsforslagene til politisk uttalelse ble oversendt redaksjonskomiteen og behandlet som egen sak på dag 2.

De skriftlige innspillene fra valgkretsene i sin helhet følger som vedlegg til referatet (vedlegg 1).

Hovedpunkter fra møtene i valgkretsene

ABM-sektor og kommune/fylkeskommune

- Stort mangfold både i type virksomhet og i geografisk lokalisering
- Generelt lavt lønnsnivå.
- Nyansatte plasseres høyt i lønn. Vanskelig å løfte resten. Tungt å lukke gapet
- Stillingsstruktur – avtaleverk, mangler meningsfulle stillingskoder. Behov for enhet i stillingsstrukturen for å gi gode utviklings- og karrieremuligheter. Det pågående sentrale arbeidet må fortsette. Karriereutviklingssystem med minstelønn
- Arkivspesifikk kompetanse går ut til fordel for generell IKT-kompetanse. Det må fortsatt være trykk på det feltet.
- Manglende forskningsinfrastruktur – utenfor tilgang til faglitteratur
- Folk opplever seg litt medvirkningstrøtte. Men hva får man egentlig ut av det?
- Medbestemmelse. Det har vært mye omstruktureringer – følelse av mangel på reell medbestemmelse.
- Råd til hovedstyret:
 - Forsøk å komme til enighet med Virke om meningsfulle stillingsstrukturer - det vil gi sterkere virksomheter og vil ikke koste så mye.
 - Forskningsinfrastruktur. Vi må ha bibliotekstilganger. Vi må ha forskningstid. Vi må fortsette å legge press her. Det bør løses sentralt mot arbeidsgiverorganisasjonene. Det må også jobbes lokalt.
- Medbestemmelse:
 - Definer medbestemmelse – kan begrepet brytes ned i mindre kategorier? Husk at det vil være forskjellige strukturer og problemer i de forskjellige tariffområdene
 - Oppfattelsen av performativ versus reell medvirkning (og påvirkning).
 - Resultatet av undersøkelsen bør kunne brukes til utdanning av tillitsvalgte, manualer og liknende.
 - Omstrukturering og omorganisering. Samle inn erfaringer fra slike prosesser fra ulike tariffområder.

Helsesektoren

- Vilkår for stipendiater og postdoktorer i helseforetakene må følges opp, også ansatte på eksterne midler
- Kliniske ernæringsfysiologer ønsker mulighet for lønn- og karriereutvikling på linje med øvrige høyt utdannet helsepersonell. Ønsker å styrke KEFF sin mulighet til å jobbe med dette
- Forskerforbundets medlemmer i sektoren er omfattet av trøkket som følge av ventelistegarantien. Oppfordrer til at forbundet henger seg på i Unio- sammenheng, og synliggjør at forskerforbundet også er i helse.
- Press på økonomi og effektivisering med store omstillinger i f.eks. OUS og UNN med til dels svake prosesser.
- Nybygg er en utfordring; presset økonomi, bygges for smått, utfordrer ansattes arbeidsplasser ved åpne løsninger, underdekning mv.
- Medbestemmelse i virksomhetene utfordres, ikke reell medbestemmelse, HR ofte til hinder for medbestemmelse, Helse har gjerne en mer autoritær ledelseskultur enn andre.
- Innspill til medbestemmelses undersøkelse
 - Undersøkelse rettes mot tillitsvalgte
 - Etterspørre gode eksempler, best practice
 - Hvilke faktorer som fremmer god medbestemmelse?
 - Hva slags medbestemmelse opplever du å ha?
 - HRs rolle – strategisk område å utforske
 - Kultur og holdninger – både til ansatte og ansattes organisasjoner
 - Innretning fra AFI – vedr ledelseskultur—(obs at helseforetakene skiller seg ut med «gammeldags» ledelse, autoritær ledelse i tidligere undersøkelser)
 - Spørsmål vedrørende forskjell mellom informasjon medvirkning/ medbestemmelse
 - Felles opplæring om medbestemmelse for ledere Lederopplæring
 - DFØs sjekkliste for årlig evaluering av partssamarbeidet

Høgskoler statlige og private:

- Omstilling er den store saken ved de fleste virksomhetene. Kutt og nedbemanning går igjen. Bekymring for lave søkertall fremover. Unntaket er Forsvarets høyskole som omstiller den andre veien.
- Råd til hovedstyret:
 - Bedre finansiering må være et hovedmål. Tenke samfunnsoppdrag og videre sammenheng enn utsynsmelding og på de umiddelbare behov. Jf scenekunst som nå legges ned.
 - Helhet viktig å ivareta – dumt hvis alle legger ned de samme fagene – samarbeid på tvers nødvendig. Alt kan ikke handle om kost/nytte, mangfoldet er under press når sektoren må kutte. Institusjonene blir nødt å satse på det som lønner seg.
 - Prioritere bedre juridisk hjelp til medlemmer
- Medbestemmelse;
 - hovedbildet er et det fungerer ganske greit med unntak av ved PHS hvor medbestemmelsen ikke oppleves reell
- Medbestemmelsesundersøkelse:
 - kan bruke DFØ,
 - Er det medbestemmelseskultur?
 - Er det opplæring av ledere og tillitsvalgte og faste møtepunkter i virksomheten? Er det tydelig hvor/på hvilket nivå beslutninger fattes?
 - Er det forskjell på saker – er medbestemmelse like reell i alle saker (f.eks. økonomisaker)?
 - Er det medbestemmelse i ansettelsessaker (påvirke utlysningstekster, delta i intervjuer)?

Forskningsinstitutter:

- Medvirkning i saker som omhandler innføring av nye IT-systemer og teknologisk utvikling funker ikke.
- Det ble pekt på at HA § 18 e ikke er tydelig nok på dette, hovedavtalen mellom LO og NHO er mer spesifikk. §18e må styrkes for å matche det man har i privat sektor

- Ved FHI skal alle søknader samordnes og siles internt. Det er tilsvarende ved HI. Styringen styrkes desto større søknaden er. Det kan være interessant å diskutere hvordan dette er opp mot akademisk frihet.
- Intellektuelle rettigheter; Abelia har anbefalt at arbeidsgiver skal kreve å få alle rettigheter til all know-how, mens Forskerforbundet anbefaler at ingen gir fra seg noen rettigheter. Forskerforbundet trenger å ta en nyansert diskusjon rundt dette. Det er ikke i våre medlemmers interesse at enkeltpersoner kan ta med seg enorme verdier ut av arbeidsforholdet, samtidig som store ressurser ved instituttet har blitt brukt til å legge til rette for resultatet.
- Medbestemmelsesundersøkelse:
 - Må finne ut om intensjonen med medbestemmelse oppnås, får vi til intensjonen om både å ivareta medlemmenes interesser og til at organisasjonene får utvikle.
 - Undersøkelsen må være slik at alle er enige om hva man snakker om, for eksempel ved å inkludere nok forklarende og opplærende tekst.
 - Tidslinjer: Får man komme inn tidlig nok til å være skikkelig med?
 - Det kan være vanskelig å vurdere om medbestemmelsen er reell.
 - Klarer tillitsvalgte å ivareta både virksomhetens beste og medarbeidernes beste?
 - Er det forskjell stat/kommunalt/privat?
 - Undersøkelsen må også sjekke om tida som brukes på dette er lønnet, begrenset, og andre rammer for tillitsvalgtarbeidet.
 - Funker ansettelsesrådet, eller er det bare diktat fra arbeidsgiver der?

Universiteter og vitenskapelige høyskoler:

- Endringer i finansieringsmodellen gir utfordringer, spesielt knyttet til forskningstid, frikjøp for kvalifisering og økt undervisningsbelastning.
- Arbeidstidsordninger utfordrer balansen mellom forskning og undervisning og skaper usikkerhet. Er den et verktøy for kostnadskutt eller for kvalitetsutvikling i undervisning og forskning?
- Ulik praksis for arbeidstidsordninger på ulike campus gjør det vanskelig å finne felles prinsipper, samtidig som fakultetenes særegenhet må ivaretas.
- Arbeidsforhold knyttet til infrastruktur og bygg;
 - Husleiekostnader fra Statsbygg beslaglegger en uforholdsmessig stor del av budsjettet, noe som får konsekvenser for faglige prioriteringer.
 - Omstillingsavtaler med kutt i kontorarealer og fysiske fasiliteter, samt nedskalering av studenttall, skaper uforutsigbarhet.
 - Kontorarealløsninger som Activity Based Workplace gir lavere trivsel og mindre bruk av kontorlokalene. Medarbeiderundersøkelser viser stor misnøye. Åpne løsninger ikke heldig for konsentrasjonskrevende arbeid, statsbygg reell utfordring.
 - På flercampus-institusjoner har ledere ofte lite kontakt med ansatte på andre lokasjoner, noe som svekker kommunikasjon og samhandling.
- Medbestemmelse:
 - Mangel på reell medbestemmelse er en utfordring. Det er behov for økt kunnskap om medbestemmelse på alle ledernivåer. Behov for bedre innsyn i beslutningsprosesser, inkludert strategiske ledergrupper og saksdokumenter.
 - Protokolltilførsler til styret bør løftes frem eksplisitt, og formøter med ansattrepresentanter anbefales.
 - Fakultetsstyrer kan bidra til å sikre bredere forankring.
 - Fagforeningene har i flere tilfeller et godt samarbeid med ledelsen, men opplever utfordringer med økende personalsaker og interne konflikter.
 - Behov for å styrke samarbeidet i Unio-sammenslutningen for å sikre sterkere fagforeningsposisjon og reell innflytelse.
- Råd og innspill:
 - Styrking av skolering for mellomledere og instituttledere
 - Kurs i beslutningsprosesser: Hvordan tillitsvalgte kan komme inn tidlig og lære av andre

- Løfte frem alternative ledelsesformer: Kan academia utdanne sine egne ledere? Forskerforbundet bør utforske hvordan de kan påvirke lederutvikling.
- Infrastruktur og arbeidsforhold: Systematisere gode og dårlige eksempler på nybygg og renoveringer for bedre arbeidsmiljø
- Medbestemmelsesundersøkelse:
 - Må gi resultater som er anvendbare for lokallag og tillitsvalgte.
 - Mulighet for å sammenligne utvikling over tid.
 - I hvilken grad har institusjonen opplæring av topp- og mellomledere
 - Hvordan oppleves det at ledelsen bruker HA §4 «politiske beslutninger» som et argument for å unngå medvirkning/medbestemmelse?

Ti største virksomheter:

- Behov for lederopplæring, mangler særlig opplæring på instituttnivå, FF bør ta ansvar for å sette sammen en lederopplæring for medlemmene
- UiO ønsker seg en undersøkelse initiert av Forskerforbundet på tvers av univ, blant de største, knyttet til midlertidighet og de faste midlertidige. Hvor mange går over i annen passende stilling når eksternt finansierte periode går ut, hvor mange sies opp. Dette for å si noe om ansettelsen i realiteten er fast eller midlertidig. Se på prosess med å finne annen passende stilling. Sikre individuell vurdering etter kompetanse.
- Medlemsreisen; medlemmene har ulike behov på ulike stadier; tilpasse aktivitet til dette
- MB undersøkelse: De store institusjoner har ulike erfaring på ulike nivåer. Det må undersøkelsen ta hensyn til. Tydeliggjøre de sentrale begreper som reell medvirkning og medbestemmelse. Mellommenneskelige relasjoner mellom tillitsvalgte og ledere under behandling av viktige saker er viktig. For å få gjennomslag i saker.
- Politisk uttalelse; Vi er fornøyde med teksten, men den trenger litt mer trykk, og bør spisses. Vi ønsker en konkretisering av begrepet Kunnskapsberedskap. Få fram hva vi mener med dette. Kunnskap er knyttet til sterke fagmiljøer og høy kvalitet på forskningsbasert undervisning. Det henger også sammen med forsvaret vårt. Forsvar, sikkerhet og forsvar.

Øvrige virksomheter:

- Behov for bedre informasjon og tid til samarbeid – tas raske beslutninger og raske omstillinger
- Arbeidsbelastning og arbeidsmiljø: økt arbeidspress og økende oppdragsmengde som skal løses med mindre ressurser. Går ut over forskningstiden.
- Reduksjon av goder
- Utfordringer med lønnsnivå og rekruttering
- Ønske om bedre involvering og informasjon i beslutningsprosesser
- Det bør komme tydeligere frem at Forskerforbundet har en stor gruppe med kunnskapsarbeidere i alle sektorer. Her vil det også være mulig å få flere medlemmer for Forskerforbundet
- Medbestemmelsesundersøkelse:
 - Bør gjennomføres med målbare spørsmål.
 - Definerer rolle (medlem eller tillitsvalgt) og virksomhet
 - Tid brukt til tillitsvalgtarbeid, frikjøpt eller ikke
 - Hvordan drøftingssaker oppleves å bli tatt opp
 - Åpent skrivefelt for egne kommentarer og innspill.
 - Resultater bør deles med tillitsvalgte for diskusjon.

Hovedpunkter fra plenumsbehandlingen og råd:

Det ble foreslått at Forskerforbundet bør arbeide for å etablere en ordning med sertifisering av ledere med minstekunnskap om lov og avtaleverk, for eksempel en viss tid inn i lederperioden

Innspill til medbestemmelsesundersøkelsen:

- Undersøkelsen bør gå til arbeidsgiver om hvordan de arbeider med opplæring og medbestemmelse.
- HA §4 om politiske beslutninger – hvordan opplever vi dette brukes/misbrukes? Bør omfattes av undersøkelsen.
- Ulik organisering lokalt; undersøkelsen må ivareta det.
- Interessant å se på hvordan det ses på fra lederne.
- Medlemmer sin oppfatning og tenkning om medbestemmelse også viktig.

Det ble etterlyst en strategi for at forskning og kunnskap skal bli viktig i de politiske debattene.

Det ble foreslått å bemanne opp juridisk avdeling slik kapasitet står i forhold til det som skjer i sektoren. Forskerforbundet bør utarbeide en håndbok for nye tillitsvalgte om varslings sak, oppsigelse etc.; lag huskeliste og smarte tips til de vanligste og store problemstillingene.

Innspillene til politisk uttalelse var samstemte i at uttalelsen bør spisses og gjøres tydeligere. Redaksjonskomiteen utarbeider revidert utkast som behandles som egen post på dag 2.

KUTT OG OMSTILLING I KUNNSKAPSSEKTOREN

Innledning ved hovedstyremedlem Tord Mjøsund Talmo

Spørsmål til diskusjon rundt bordene:

- 1) Hvilke konsekvenser har kuttene i sektoren dere representerer, og hva er de viktigste problemstillingene for medlemmene?
- 2) Hvordan skal vi som fagforening håndtere innsparringsforslag i virksomhetene?
- 3) Hvordan kan Forskerforbundet sentralt best bistå i dette arbeidet?

Hovedpunkter fra plenumsbehandlingen og råd:

Patric Wallin NTNU:

- Ulike konsekvenser for ansatte; de som er berørt og frykter for jobben, de som står rundt og mister gode kolleger, de som er igjen og må gjøre all jobben med færre ressurser, de som kun er berørt på lang sikt ved at arbeidsmiljø blir dårligere etc.
- Forbundet må stå opp for disiplinlagene, skape allianse på tvers av sektoren og HUMSAM og naturfag miljøene

Lena Kjøbli NMBU;

- Forbundet kan ikke bare klage, men må komme innspill til tiltak som virker
- Det er økende kontroll og systemer som kveler ansatte
- Forbundet må arbeide for å snu dette - hva motiverer forskere og ansatte; reduser tidstyver, etabler systemer som virker, reduser antall møter
- Frihet under ansvar er det som funker, reell medvirkning,

Ragnar Knudsen (HiØ):

- Status er omstilling og nedbemanning, kutt på 7-8% av høyskolens samlede budsjett

- Må arbeide konfliktforebyggende så godt vi kan som tillitsvalgte
- Bekymring for frie forskningen – dette blir mer og mer styrt
- Håndtere nedbemanning:
 - o Medbestemmelse på speed
 - o Styringsretten er tung og særlig når det gjelder økonomi
- Oppfølging for Forskerforbundet; dyktiggjør TV, fortsett med omstillingskursene som er bra, sikre tilgang på jurister for lokallag og tillitsvalgte.

Trym Holbæk (FFTA):

- Forbundet må ta opp kampen mot bortfall av resultatbaserte insentiver
- Nå er det i hovedsak studiepoeng og forskningsindikatoren bør tas tilbake

Urd Vindenes (USN):

- Jobb politisk for sikringsbestemmelse med minstemål på hva ansatte skal ha av forskning for at skal kunne fortsette å være universitet

Marit Elvsås (Inn):

- Forbundet må ha øye for at mange blir misfornøyde når forbundet ikke får gjennomslag, må selge noe vi kan levere på
- Be om mer signaler fra departementet om for eksempel nasjonal arbeidsdeling

Joakim Gusland (Museum Vest):

- Det er allerede kuttet helt til benet, og det er nedgang i faglige ansatte
- Sikre at prioriteringene går mot faglig aktivitet

Britt-Evy Westergård (Oslo Met):

- FF sentralt bør lage fora hvor TV kan møtes og erfaringsutveksle og diskutere aktuelle problemstillinger

AKTUELLE SAKER

Innledning ved Forskerforbundets leder Steinar A. Sæther

Hovedmomenter fra innledningen:

- Akademisk frihet, om angrepene på – og skepsisen til – forskning, i Norge og i andre land
- Kuttene i kunnskapssektoren og hva som kan bli konsekvensen av dem.
- Sikkerhet og behovet for en bred og sterk kunnskapsberedskap, og behovet for å investere mer i forskning.
- Forskerforbundets initiativ til å etablere Kunnskapsalliansen, som kjemper for økte forskningsinvesteringer i Norge. Viktig for norsk konkurransekraft og verdiskaping – men også for demokrati og samfunnsberedskap.
- Forbundets arbeid gjennom vårt internasjonale nettverk – sammen med andre fagforeninger i Education International og ETUCE, og sammen med kunnskapsinstitusjoner i Scholars at Risk. Fagsjef Jorunn Dahl Norgård som har tatt over ledervervet i HERSC, som blant annet driver viktig påvirkningsarbeid mot EU-kommisjonen og Bologna-prosessen
- Vi må levere et sterkere forsvar for akademisk frihet, fri vitenskap og behovet for kunnskapsbaserte beslutninger. Også her hjemme.
- Forskerforbundet skal gjøre det vi kan for å få forskningspolitikk på dagsorden

DAG 2 – ONSDAG 19. MARS 2025

Ordstyrer foretok navneopprop.

TRANGERE AKADEMISK MANØVRERINGSROM

Innledning ved professor Dag Hessen

Hovedmomenter fra innledningen:

- Stor vekkelse ifm. akademisk frihet kom i 2017, March for science, reaksjon på Trumps nedbygging av vitenskapelig og forskningsbasert kunnskap.
- Nå, Trumps nye regjering er en kamp mot kunnskap
- Enorme konsekvenser, amerikansk forskning og data har vært viktig også for forskere i resten av verden.
- 4 tegn i tiden
 - o Økt forventning til innovasjon og relevans etc.
 - o Invasjon av pirattidsskrifter – redusering av gullstandarden mv
 - o Relativisering av kunnskap – ideologisk bruk og ekkokammer
 - o Akademiske tredemøllekappløpet – med papers og h-indeks
- En konsekvens, kan vi stole på sannheten? I en verden av alternative sannheter. Forskningsrapporter som ikke blir fulgt opp, fordi det utfordrer politiske ønsker. Kan bidra til å så tvil om forskningen, svekke tilliten til forskningen.
- Formidling; penger, tid og synlighet er begrensende faktorer. Svak forskningsforståelse er et politisk, demokratisk og rekrutteringsproblem.
- Publiserings- og fagfellesystemene knaker under vekten
 - o Mer enn 7 mill artikler årlig
 - o Stort antall gråsone eller rene pirattidsskrift
 - o Stadig vanskelige å finne referees
 - o Drevet av kvantitetsdrivende prosesser – der forlagene har meget stor avanse
- Mer skal presses inn i arbeidsmengden til akademia – og dette er i sum en trussel mot den akademiske friheten. Nye krav øker tidsfragmentering
- Offentlighetens kostnader: hets og trakassering av forskere som ytrer seg der flere trekker seg unna offentligheten. Kanskje særlig kvinnelige forskere som har mottatt sjikane og trusler. Dette innskrenker det akademiske handlingsrommet.
- Det er viktigere enn noen gang at vi står opp for den frie tanke og den frie kunnskapen.

Fra debatten:

- Det kommer gjerne et behov for politisk å kontrollere forskningen, fordi forskningen provoserer – i det den er sannhetssøkende.
- TA-ansatte spiller en viktig rolle som tilretteleggere, uheldigvis er det mange dyktige som ikke blir lenge i jobben fordi lønns- og arbeidsvilkår er for dårlige.
- Akademia har selv bidratt til information overload? Pirattidsskrift hadde ikke hatt et marked om vi ikke betalte. Boikott av tvilsomme tidsskrift og pirattidsskrift kan være en løsning.
- Vi mangler et vitenskapsråd i Norge, det er kanskje et uttrykk for den svake forskningsforståelsen i Norge. Muligens må FF være spydspissen for forskerne i Norge.
- Nedenfra og opp er essensen i faglig frihet, det er forskeren som vet hvor skoen trykker. Men det fordrer at det finnes forskningsmidler – frie midler. Det blir jo utfordret av de økonomiske realitetene og kravene til nytte. Forskningen er styrt nok som den er av finansieringssystemene, så vi må hindre at den også blir styrt ovenfra.

ÅPEN POST:

Tema 1. Johan F. Storm, observatør: Akademisk forum UiO

På vegne av flere medlemmer vil jeg foreslå at også medlemmer over 70 år (emeriti) kan få juridisk bistand fra Forskerforbundet og annen støtte og bistand som andre medlemmer får (men jeg har ikke full oversikt over dette).

Behandling:

Leder Steinar A. Sæther orienterte om juridiske retningslinjer og hvem som er omfattet av dem. Belinda Eikås Skjøstad støttet Storm i at det kan være utfordringer i overgang til pensjon eller emeritus. Mange av de utfordringene kan tillitsvalgte lokalt bistå med. Steinar Vagstad tok opp at rettigheter bør henge sammen med kontingent-innbetalingen. Pensjonistene betaler redusert kontingent. En slik endring bør i så fall komme på neste rep.skap.

Konklusjon/råd

Landsrådet råder hovedstyret til å vurdere rett til juridisk bistand for pensjonister.

Tema 2. Martin Strand, Valgkrets: Institutt – offentlige

Økonomirapportering. På forrige representantskapsmøte oppsto det en interessant dynamikk i budsjettsaken, der flertallet i salen hadde én oppfatning av landskapet og Forskerforbundets økonomi og handlingsrom, mens hovedstyret og helt sikkert store deler av sekretariatet hadde en annen oppfatning. Sekretariatet hadde i tillegg et minikurs om forbundets økonomistyring. Realitetene i selve budsjettsaken er uvesentlig i denne diskusjonen. Det er i seg selv uheldig at vi på representantskapsmøtet ikke hadde samme situasjonsforståelse, og som vi deretter kunne bruke til å være uenige. Det kan føre til at vi snakker forbi hverandre, og derfor fatter vedtak som ikke er riktige.

Jeg vil utfordre Hovedstyret (til dels som proxy for sekretariatet) til å vurdere om økonomien kan legges fram på en mer opplysende måte ved neste anledning. Den jobben starter i så fall allerede nå. Videre ber jeg om en rask orientering om det er noen initiativer knyttet til fullmaktene som ble gitt i forbindelse med kontingentsatsene.

Behandling:

Leder Steinar A. Sæther orienterer om at dette følges opp til neste representantskapsmøtet.

Konklusjon/råd

Landsrådet legger til grunn at forslaget er ivaretatt av pågående arbeid.

Tema 3. Kristina Dimoska, Observatør: Studentforeningen

Norge må derfor gjennomføre gratisprinsippet for internasjonale studenter utenfor Europa for å unngå brudd på egne prinsipper og opplæringsloven. Norge har ingenting å tape på å tiltrekke seg flere internasjonale studenter. Tvert imot kan de styrke Norges internasjonale omdømme som en nasjon som verdsetter mangfold og globalt samarbeid.

Behandling:

Steinar Sæther: hovedstyret støtter forslaget og tar det med oss.

Patric Wallin: Vil absolutt støtte forslaget. Norge har mye rikdom blant annet av å utnytte naturressursene, og vi har derfor et ansvar for å bidra.

Trym Holbek: Vil også støtte forslaget. Internasjonale studenter bidrar med mye. Dessuten er forvaltningen av håndtering av studieavgifter for internasjonale studenter ressurskrevende i seg selv.

Konklusjon/råd

Landsrådet stiller seg bak forslaget og råder hovedstyret til å følge opp

Tema 4 Jo Rune Ugulen Kristiansen, Hovedstyret

Trenger vi en digitaliseringsstrategi?

Digitaliseringa grip om seg med stadig større fart i samfunnet. Det gjeld i like stor grad offentlig sektor som privat sektor, og digitalisering vert i tillegg ikkje sjeldan presentert som eit innsparingstiltak, og vedtak om digitalisering vert nærast klappa gjennom over heile fjøla.

Ei utfordring er at denne digitaliseringa mange stader vert planlagt, implementert og gjennomført med eit hovudperspektiv frå teknikarar og IT-folk, med mellomleiarar og leiarar som heilagjeng. Samstundes kjem dei viktige fagperspektiva ofte i bakgrunnen, og innvendingar frå kunnskapsarbeidarar vert ikkje tekne tilstrekkeleg på alvor. Ofte skuldast dette mangel på kompetanse og manglande forståing for behova til kunnskapsarbeidarane som gjerne arbeider med dei aller mest sentrale problemstillingane ved dei ulike institusjonane. Vi treng såleis ei vridning av utgangspunktet for digitaliseringa i Noreg. Vi treng at digitaliseringa av samfunnet vert gjennomført med utgangspunkt i eit nært samarbeid mellom kunnskapsarbeidarar og teknikarar. Der er det stort rom for forbedring i dag. Det er kunnskapsarbeidarane som sit på kompetansen som skal til for å få mest mogleg utbytte av digitaliseringa.

Spørsmålet eg ønsker å lufta i den samanhengen, er om Forskerforbundet bør utarbeida ein digitaliseringsstrategi? Ein slik strategi kan brukast breitt inn i arbeidet med å sikra kunnskapsarbeidarane sin rettmessige plass i den pågåande raske digitaliseringa av samfunnet som heilskap.

Behandling:

Jo Rune Ugulen Kristiansen begrunner forslaget. Digitalisering treffer hele kunnskapssektoren – bredt. Ingen er motstander av digitalisering og den er kommet for å bli. Men mange steder blir dette innført og ledet av IT-ekspertise og folk på ledelsesnivåer, uten at de faglig berørte involveres. Her bør vi få til en endring slik at kunnskapsarbeiderne og teknikere i felleskap kan utvikle digitale løsninger.

Tom Roar Eikebrokk: Digitalisering er altomfattende, og det er vanskelig å lage én strategi. Jeg mener temaet er for stort til å håndteres i en strategi. Det må brytes ned for å bli mer håndterbart. Men kunne FF trenge en egen digitaliseringsstrategi, for eksempel hvordan tillitsvalgte kunne få hjelp av KI?

Nils Olav Handegard: Vi i instituttsektoren er i omstilling. Hatt bred sluttpakkeordning, og har skalert ned. Men samtidig hyres det inn mange konsulenter for å lage/løse digitale løsninger. Det

er viktig, men samtidig nødvendig at vi ser på hvordan slike prosesser bør gjennomføres for å lykkes. Det kan være til god hjelp for våre medlemmer.

Siv Berg: Vil støtte forslaget til Jo Rune. Det er stort rom for forbedring i samarbeidet mellom kunnskapsarbeidere, teknikere og ledelsen. Her går toget framover og i fart, vi skal ikke av – men tenke på retning. Digitaliseringen setter avtrykk, også konsekvenser for klima. Det bør også inn i en slik strategi.

Kirsti Gulowsen: det er et viktig og sentralt perspektiv. IKT er sentralt og skal utvikles. Samtidig er det sånn at de som skal sette de faglige premissene må løpe etter teknikerne. Det trengs forskning på arkiv og digitalisering av arkiv. Vi må ha en strategi på hvordan ikt skal utvikles og hva den skal tjene.

Konklusjon/råd

Hovedstyret bes vurdere behovet for å utvikle en egen strategi for digitalisering.

Tema 5 Marit Elvsås, Valvkrets: Universiteter og vitenskapelige høyskoler

Hva skal FF mene om fagskoler – og hvordan bør FF jobbe med/for/mot en evt. «akademisering» av fagskoler? Fagskolene skal styrkes, men regjeringen vil holde utdanningsløp og grader klart adskilt fra universiteter og høyskoler er overskriften.

Det er allerede forhold som kan skape uklarhet eller forvirring om hvor fagskoler ligger faglig sammenlignet med studier i universiteter og høyskoler, bl.a. i bruken av begrepet «studiepoeng». I den nye stortingsmeldingen skal fagskolene få mer penger og større handlingsrom. Er dette kun en trussel mot UH sektoren? Kan det være måter å påvirke denne utviklingen for å få bedre «samhandling» med fagskolene, i form av rekruttering til UH studier via Y-vei, eller andre former for overgangsordninger som faktisk kan redusere «trusselen» fra akademiserte fagskoler? Forslag til vedtak (med behov for en bedre formulering): FF vil diskutere den videre utviklingen av fagskoler og jobbe for at utviklingen av fagskoler ikke underminerer UH sektoren. FF vil også se etter muligheter for synergier (uff – her må det finnes et bedre ord) og vurdere alternativer for mulig samhandling/samarbeid

Behandling:

Marit Elvsås begrunnet sitt forslag. Har et ønske om at Forskerforbundet skal ha en tanke om fagskolesektoren.

Nestleder Hilde Gunn Slottemo redegjorde for forbundets arbeid og planlagt oppfølging av stortingsmeldingen som nylig ble fremlagt.

Konklusjon/råd

LR oppfordrer HS å videreføre arbeidet opp mot fagskolene.

NASJONAL SIKKERHET OG AKADEMISK FRIHET – VIDERE OPPFØLGING

Nasjonal trusselvurdering med relevans for akademisk

Innlegg ved Vegard Pedersen, kontorsjef i PST

Noen hovedpunkter:

- Dagens trusselbilde – mye likt fra år til år, men også nye utfordringer
- PSTs rolle er å beskrive . Være en beslutningsstøtte, forebygge og forhindre utenlandsk etterretningsvirksomhet
- PST opplever et trusselbilde i stor og alvorlig utvikling. Aktører med høyere risikovilje, I Europa ser vi økende villighet til å ta i bruk sabotasje. Vært økende pågripelser i Norge, også aktør innenfor akademisk. Det oppleves også at statlige aktører bruker proxy-aktører, veileder noen til å utføre handlinger på vegne av staten.

Russland den største trusselen. Men også Kina, Iran og Nord-Korea. Russland er vært som skifter hyppig, mens Kina er klima – endrer seg over tid. Nord -Korea aktive i cyber, også kunstsapssektoren.

Etterretningsmål i Norge;

- Politiske beslutningsprosesser, Nordområdene – her er akademisk sentralt
- Forsvar og beredskap – også her forskningsprosjekter
- Naturressurser – olje/gass
- Dissidenter, opposisjonelle, flyktninger – mange fra forskningsmiljøet
- FoU generelt

Så i sum: vår sektor er et mål for etterretning

Hva framhever PST i år:

- Et sammensatt trusselbilde
- Sabotasjetrussel
- Staters bruk av proxy-aktører
- Påvirkning fra kinesiske aktører

I akademisk betyr dette at vi må foreta risikovurderinger i egne virksomheter. Vi må klare å balansere den grunnleggende åpenheten i akademisk/forskningen på den ene siden og sikkerheten og sårbarheten på den andre siden. Dette er et spørsmål som flere aktører må tenke rundt og svare på i fellesskap. PST ser trusselen, og de ser dilemmaet.

Trusselaktøren rekrutterer ved å ta «uskyldig» kontakt i oppstarten, og så fanges personer i et avhengighetsnett der trusselaktør kan bruke både gulrot og pisk.

Spørsmål/kommentar fra salen:

Patric Wallin: FF ved NTNU har hatt en arbeidsgruppe som har sett på denne problematikken. Opplever at PST forventer mer enn våre medlemmer er komfortable med. For eksempel overvåking av hverandre mellom kollegaer. Har også sett i ansettelseprosesser at det foregår overtramp/forbigåelser.

Svar fra PST: PST er mye rundt hos institusjonene, og prøver å informere. Men PST skal ikke be ansatte overvåke hverandre. Men ser at det kan være en uintentert effekt av informasjonene fra PST. Det er et dilemma, for tillit og åpenhet er et viktig verktøy for å avsløre spionasje.

Geopolitisk spenning og internasjonalt kunnskapssamarbeid

Innlegg ved Margrethe Søvik, HK-dir

Viktig at vi inkluderer utdanningen også når vi snakker om hvordan kunnskapssektoren blir berørt. Det er utarbeidet retningslinjer for ansvarlig internasjonalt samarbeid. Ment som ressurser i det lokale arbeidet på virksomhetene. HK-dir har en kontrollfunksjon overfor virksomhetene. Fagmiljøene skal være vaksomme i sitt internasjonale samarbeid.

HK-dir har gjennomført en studie for å kartlegge hvordan reelle trusler og oppmerksomheten om sikkerhetsutfordringer påvirker de ansattes arbeidssituasjon. Konklusjonene er at sikkerhetsutfordringer absolutt preger og påvirker faglig virke. Samarbeid stanses opp, rekruttering blir mer krevende. Bekrefter erfaringen fra NTNU, om forbigåelser i ansettelsesprosessen. Innen Humsam oppleves innskrenkning av ytringsrommet av fare for for eksempel visumnekt. Fører til økt selvsensur. Dette kan også svekke vår kunnskapsberedskap.

HK-dir anbefaler at de ulike fagområdene og institusjonene må finne sine måter å håndtere situasjonene på. Det kreves ulik ekspertise i de ulike fagfeltene. I tillegg viktig å dra veksler på kunnskapen hos allierte samarbeidspartnere for eksempel i Europa.

Spørsmål/kommentar fra salen:

Tord: Når saker skal løses lokalt ved institusjonene, blir det også en sak for fagforeningene lokalt. Er det sann at institusjonene har strammet inn for mye? Det skilles tydelig mellom STEM og Humsam, mens restriksjonene innføres likt for alle. Bør det være større grad av differensiering?

Svar fra Søvik: det er vanskelige grensedragninger og svært krevende for eksempel krav til lisenser og eksportkontroll. Og da oppstår faren for at virksomheten velger å ikke gå inn i materien i det hele tatt. Og på den måten opptrer for «stramt». For hva er akseptabel risiko? Internasjonalt samarbeid er vel egentlig aldri risikofritt. Mangel på samarbeid kan også innebære risiko.

Spørsmål til Landsrådet

1. Hvilke eksempler på disse utfordringene finnes i egen virksomhet og sektor?
2. På nasjonalt nivå: hva bør Forskerforbundet vektlegge i arbeidet med å sikre et forskningssystem som ivaretar nasjonal sikkerhet, men også akademisk frihet og fagmiljøenes og forskernes behov?
3. Hva er det behov for at forbundet sentralt kan bistå med?

Hovedpunkter fra plenumsbehandlingen og råd:

Ad spm. 1

Patric Wallin: utfordringer knyttet til kvalifiseringsprinsippet ved ansettelser, der det kreves lisens og de derfor blir forbigått. Et annet eksempel er ansatte som blir utelukket fra møter eller andre arenaer. Opplever at sikkerheten medfører diskriminering.

Robert Munkvoll: To saker ved Nord med ansatte fra Iran, der arbeidsgiver har fått en form for mistanke. Og man får saken som tillitsvalgt. Det er utfordrende å vite hvordan vi som tillitsvalgte skal opptre. Og her trenger vi kanskje bedre rutiner.

Tord Talmo: Har opplevd at medlemmer settes opp mot hverandre. Der TA vil være restriktive og fagpersoner mener det er diskriminering. Vi har konkrete eksempler på at professorer fra enkelte land er mer restriktive med å ansette stipendiater fra landet enn det etnisk norske er.

Eli Pedersen: UiT hadde en illegalist. Kom til UiT med gode papirer, ba om å få hospitere. Utga seg for å være fra Brasil, hadde brasiliansk pass, men viste seg å være russisk spion. Usikker på om UiT har etablert noen faste rutiner i ettertid.

Joakim Gusland: lite plaget med spioner i museum. Men sikkerhetstrusler finnes. Alle kulturinstitusjoner er terrormål. Eksempelvis jødisk museum. Også fått eksempel fra Finnmark og et diskursivt press fra Russland mot Finnmarks historiefortelling.

Eksempel fra Kulturhistorisk museum ved UiO, der konferansedeltakere i Kina ble utsatt for å bli tatt til inntekt for Kina, og kinesisk historiefortelling om at Kina er skisportens vugge.

Ad spm. 2 og spm. 3

Martin Strand fra FFI: Vi må akseptere at mye av det som står i saksnotatet er aksiomer. Den enkelte må ta forholdsregler. Det FF kan gjøre er å se nærmere på regelverk som for eksempel eksportkontrollen. Her skjer det utvikling og endring og her bør FF følge med.

Patric Wallin: Vi må jobbe hardt for å unngå at noen i fagmiljøene er innenfor og andre utenfor. Det er også en del paradokser i regelverket, som vi bør se nærmere på og rydde i. Masterstudenter kan være her uproblematisk, men samme person må ha lisens for å bli stipendiat. Det er alt for lang behandlingstid, og vi mangler lokalt kompetanse og innsikt til å forstå disse sakene fullt ut. Kanskje FF kunne bistått med juridisk bistand/ekspertise.

Erik Dahlgren: Det finnes aktører som ikke skyr noen midler for å få innpass jf saken fra Tromsø. Er vi for naive? Er vi for opptatt av åpenhet, så vi legger oss åpne for stater som ikke skyr noen midler? Russland bruker masse ressurser og tid på å kartlegge alle mulige sider ved det norske samfunnet.

Astrid Vang: Sitter i et fagmiljø med gode registerdata. Norge er langt framme på dette. Registerdata kan kobles. Vi har opplysninger som strekker seg over lange livsløp for store deler av befolkningen. Og vi reiser rundt i verden og formidler hvor gode dataregister vi har i Norge. Og så

får vi henvendelser både fra interne og eksterne som ønsker å knytte seg til fagmiljøet og få tilgang på data. Spørsmål til PST, om i hvilken grad andre får tilgang til slike registerdata?

PST: dette er godt kjent for oss. Hvert enkelt register er ikke gradert iht. sikkerhetslovgivningen.

Men kobling av register kan ny info oppstå. Da bør det vurderes om dette skal beskyttes av sikkerhetsloven (brukes i off.sektor) usikkert i hvilken grad akademia gjør det samme. Mest sannsynlig ville slike koblinger blitt gradert. Vi har vært åpne, men nå er det store bildet endret og vi ser behov for å stramme inn igjen.

Landsrådets råd til HS:

Landsrådet råder hovedstyret til å følge opp tematikken i forbindelse med systemmeldingen og sikre at akademisk frihet blir ivaretatt. Videre bør FF være oppdaterte på regelverk ol, og kunne bistå tillitsvalgte.

POLITISK UTTALELSE

Innledning ved redaksjonskomiteen ved Tone Sommerfeldt

Redegjorde for redaksjonskomiteens behandling av de innkomne forslagene, og la fram redaksjonskomiteens forslag til endelig uttalelse.

Ingen ønsket ordet til behandling av uttalelsen.

Vedtak:

Politisk uttalelse vedtas.

Hovedstyret får anledning til å gjennomføre stilistiske endringer i politisk uttalelse.

Endelig uttalelse er vedlagt referatet.

OPPSUMMERING AV LANDSRÅDSMØTET – VALG AV AU-LR OG ORDSTYRER FOR LANDSRÅDSMØTET 2026

Landsrådet valgte følgende delegater til AU-LR for landsrådsmøtet 2026:

Joakim Gusland, valgkrets ABM,	18 080 stemmer
Robin Munkvold, valgkrets universitet og vitenskapelige høyskoler	17 223 stemmer
Linda Møllersen, valgkrets helseforetak og sykehus	15 748 stemmer
Zlata Turkanovic, valgkrets øvrige virksomheter	14 628 stemmer
Patric Wallin, de 10 største,	13 352 stemmer

Landsrådet valgte følgende ordstyrer for landsrådsmøtet 2026

Trond Haugen, Nasjonalbiblioteket

Leder Steinar A. Sæther takket ordstyrer og ønsket delegatene vel hjem!

Stortingsvalget er et kunnskapsvalg

Hvordan forbereder vi oss på et trusselbilde i rask utvikling? Hvordan påvirker klimaendringene oss, og hvordan kan vi løse dem? Hvordan skal vi møte nye, store helseutfordringer og pandemier? Hvis vi vil løse de store utfordringene i verden, er vi nødt til å satse mer på forskning og kunnskap.

Samtidig utsettes kunnskapssektoren i mange land for betydelige kutt, og den frie forskningen er under kraftige angrep. Academic Freedom Index (AFI) viser at mer enn halvparten av jordens befolkning bor i land der den akademiske friheten er svært begrenset.

I en urolig tid er det ekstra viktig med en bred og sterk *kunnskapsberedskap*. Kunnskapsberedskapen er en del av vår nasjonale sikkerhet, knyttet til håndtering av kriser og trusler, men den handler også om vår samlede evne til å møte nye utfordringer, muligheter og informasjonsbehov. En viktig del av kunnskapsberedskapen er å gjøre forskning og kunnskap mer tilgjengelig for beslutningstakere, arbeidsliv og befolkningen generelt. Det gir bedre forståelse for utfordringene i samfunnet, fremmer kritisk tenkning og et bedre og sterkere grunnlag for demokrati.

Kunnskapssamfunnet er i dag under press, og demokratiet utfordres av propaganda og desinformasjon. Manglende forståelse for hva forskning er, skaper forskningsforakt. Forsknings- og kunnskapsinstitusjonene er vår forsvarslinje i kampen mot desinformasjon, uvitenhet og propaganda, og en forutsetning for kunnskapsbasert politikk og forvaltning.

Også i Norge har en nedgang i bevilgningene til universiteter og høyskoler ført til kutt i studietilbud og forskningstid. Forskningsinstitutter, arkiver, biblioteker, museer og forvaltning er rammet av nedskjæringer. Flere viktige, nasjonale kunnskapsinstitusjoner har måttet redusere sin aktivitet, på tross av alvoret i de store utfordringene de skal bidra til å løse: Norsk økonomi står overfor en betydelig omstilling, og velferdsstaten må bli smartere for å sikre hele befolkningen velferd og trygghet. Vi skal trygge Norges sikkerhet, ta vare på miljøet, styrke demokratiet, og forvalte kulturarven vår.

De siste årene har tydelig vist hvor viktig sterke fagmiljøer av høy kvalitet er i møte med nye og uventede kriser. Den økonomiske situasjonen i kunnskapssektoren gjør at flere mindre, strategisk viktige fagmiljøer står i fare for å svekkes. Det er også en svekkelse av Norges totalberedskap.

Dette er tiden for å trygge kunnskapsberedskapen og investere i kunnskap. Forskerforbundets landsråd oppfordrer derfor de politiske partiene til å:

- Fremme og debattere forskning og kunnskapspolitikk i stortingsvalgkampen
- Styrke tilliten til forskning og kunnskapsbaserte politiske avgjørelser, ved å fremsnakke forskning og gjengi forskningsresultater på en redelig måte
- Styrke vilkårene for akademisk frihet, blant annet ved å grunnlovsfeste akademisk frihet
- Prioritere økte investeringer i kunnskap, og si nei til nye kutt i kunnskapssektoren.